

Príbeh Andreja, ktorého som stretol na tábore pre bezdomovcov, ktorý už druhý krát organizovali Sestry Matky Terezy na okraji Moskvy, je veľmi kuriózný. Ani by som si ho nevšimol, pretože počas celého tábora nevzbudzoval nijakú pozornosť - veľmi skromný človek, ktorý pomáhal kdekoľvek sa dalo, no ticho bez najmenšieho hluku či upozorňovania na seba, bez hnevu na druhých, ako sa im nechce pomáhať – v kuchyni, vonku pred domom či kdekoľvek v dome. Keď som si ho predsa len všimol a podišiel k nemu, začal mi rozprávať príbeh, ktorý sa podobá na tie zo stredoveku, kedy ešte existovali otroci.

Ako pri mnohých bezdomovcov aj u neho bolo príčinou jeho bezdomovstva nešťastie v rodine. Žil dlhé roky so svojou ženou a deťmi, ktorých veľmi miloval a robil pre ne všetko, čo sa dalo. Už niekoľko rokov vedel, že jeho žena ho podvádza s inými mužmi. Niekoľko krát sa s ňou o tom rozprával, no bezvýsledne. Poznal ju a vedel, že iná nebude. Trpel veľmi, no veľmi aj miloval – ju, deti. A preto pri nej zostával napriek všetkému, čo sa dialo. No keď začala aj piť a nakoniec sa rozhodla s ním aj rozviesť a vziať si aj deti so sebou, nevydržal to, a sám dobrovoľne odišiel – preč, preč... Akurát sa naskytla robotá v Moskve a tak odišiel aj s robotníkmi do Moskvy. No a ako sa to už vtedy veľmi často (možno aj teraz) stávalo, oklamali ich. Niekedy klamali tak, že robotá bola ale po odpracovaných mesiacoch im nikto nijaké peniaze nedávali, no a tentoraz ho oklamali tak, že nijaká práca proste nebola. Nechali ich tak stáť v plnej ignorancii, čo s nimi bude ďalej. Našiel nejaký pochybných kamarátov a s nimi odišli do iného mesta v Rusku ďalej na východ od Moskvy. Tam si až neskoro uvedomil, že jeho kamaráti sú narkomani. Ako? V jednu noc, keď spal, ho zobudili o štvrtéj v noci nafetovaní nadrogovaní a čo myslíte, aby sa porozprávali? Nie porozprávali ale kruto zahrli. Polámali mu skoro všetky rebrá... Kopali, bili ako posadnutí. Keď sa ráno prebudili, jeho už nebolo. Ušiel akokoľvek dobitý preč, preč... Ach jaj, čo vlastne komu urobil?

Po návšteve lekára, ktorý mu „sčítal všetky polámané rebrá“, v nešťastí a v bolesti sa utiahol do neďalekého mužského pravoslávneho kláštora, v ktorom začal pracovať v kuchyni. Nikomu ani len nemukol o svojich bolestiach rozbitých rebier a ostatných ranách po celom tele. Vedel, že by to nebolo dobré... cítil to... a správne to cítil podľa toho, čo mi rozprával následne. Rozprával veci, ktoré mi je ťažko rozprávať o živote v kláštore, pretože sa to na kláštor nepodobalo ani trochu, skôr na nejakú feudálnu pevnosť s pánmi uprostred nej a sluhami okolo... Nechcem rozprávať podrobnosti, len vás prosím o modlitbu za mníšstvo tu v pravoslávii, aby sa opäť vrátilo späť k pôvodnej myšlienke jeho zakladateľov – starých pustovníkov, ktorých svätosť konala zázraky s dušami ľudí, ktorí k nim mohutne prichádzali, aby dostali radu, pomoc, posilu k životu s Bohom vo svete. Prežil tam toľko smutných situácií... Stretával mnoho ľudí, ktorí už dlhé roky pracovali aj v iných kláštoroch... Rozprávali mu to isté – využívanie týchto biednych ako veľmi lacnú pracovnú silu... Využívanie toho, že dnes ako aj kedysi dávno, existuje v celej Rusi množstvo ľudí – žien i mužov, ktorí sa ocitajú bez strechy nad hlavou, ktorí nemajú čo jesť a pre čo už žiť a tak sa mnohí uchýľujú do kláštorov v nádeji, že tam nájdu kúsok chleba a strechu nad hlavou na oplátku za prácu, ktorú môžu svojimi rukami kláštora ponúknuť. Málo z nich už hľadá duchovné znovuzrodenie, obrátenie k Bohu. Mnohí v kláštoroch nájdu opovrhnutie, pohľad toho, kto zamestnáva a dáva pocítiť každú chybu – ako za feudalizmu – pán a sluhovia. Nie... nehovorím, že to tak je všade v kláštoroch v Rusku, no ako hovoril Andrej, postretal mnoho ľudí, ktorí boli v iných kláštoroch, kde on nebol, a žiaľ hovorili podobné veci... Často uvideli kláštory premenené na trhoviská, ktoré samozrejme mali vyživiť mníchov a ich modlitebný život... Žiaľ, Božia prozreteľnosť a Jeho starostlivosť o svojich vyvolených, ktorí sa rozhodli ísť za ním, je čoraz viac odsúvaná na vedľajšiu koľaj, ako to žiaľ často vidno aj v našich kláštoroch v Katolíckej cirkvi...

Snažíme sa aj my - aj oni - postarať o svoju budúcnosť akokoľvek - len, aby sme nehladovali... No starosť o živobytie mnohým z nás tak zaslepila oči, že už nie sme schopní vidieť Jeho lásku, Jeho starostlivosť, tobôž sa na ňu spoľahnúť... Nie, nehovorím, že máme čakať so založenými rukami a čakať, kým nám pečené holuby budú padať z neba do úst. Nie... No v prvom rade sa snažiť hľadať Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a o všetko ostatné sa už On postará, ako to aj sám povedal - o poľné ľalie, o vrabce, ktoré predávajú za halier, o čo viac o vás, vy maloverní... Už dávno sme ďaleko od tohoto spôsobu života – od úplnej odovzdanosti do Jeho rúk – na milosť a nemilosť. A preto strácame skutočnú vieru, preto sú naše kázne tak prázdne a pusté, krásne no prázdne... Preto naše skutky nemenia život ani nám ani iným... Vzdialili sme sa od Neho a úplne sa opreli o seba, o svoj um, svoje schopnosti zohnať všetko možné i nemožné pre svoje živobytie... Až sme stratili vlastne zmysel seba samých ako mníchov, ako rehoľníkov a opreli všetok zmysel svojho rehoľného života o činnosť, horúčkovitú činnosť akoby pre Boha, ale vždy tak, aby z toho prichádzali aj peniaze a tým stratili zmysel toho, k čomu nás On sám povolal v zasvätenom živote... Nie nehovorím o všetkých... Samozrejme sú mnohí, ktorí napriek všetkému žijú s Bohom živo naplno a z ich očí, z ich srdca to doslova prýšti, žiari a čohokoľvek sa dotknú, dotýka sa cez nich Boh sám – dovolili mu to... A On sa kráľovsky stará nielen o ich telo, ale predovšetkým o ich dušu a cez ich dušu o duše mnohých, ktorí v nich zacítili srdce plné Boha, a preto prichádzajú...

Nie, nemôžem a ani nechcem odsudzovať poníženie skutočného života mníšstva v pravoslávii, pretože vidím, ako veľmi sme sa vzdialili od prvotnej myšlienky zakladateľov mníšskeho života aj my - rehoľníci v Katolíckej Cirkvi. Tou prvotnou ideou bolo – žiť hlbšie Ježišove rady v evanjeliu, ktoré sa vo svete plnom zárobkovej činnosti žiť naplno nedajú... žiť hlbšie životom Ježiša Krista, ktorý nemal kde hlavu skloniť, a predsa k nemu prichádzali tisíce, aby nasýtil ich hlad po skutočnom chlebe – Jeho Slove, Jeho láske, Šťastí v zjednotení s Bohom, po ktorom tak túži každá duša. Toto sme kdesi stratili a naše kláštory už nedýchajú Jeho prítomnosťou. Áno, sú pekne zreštaurované a opravené... krásne... Ale zmizol z nich Duch Jeho svätosti, jeho úprimnej nefalšovanej lásky... Žijeme rovnako, ako ľudia vo svete, len sa viac krát stretávame na modlitbe... Ale to nestačí... to nestačí...

A preto sa ľudia strácajú, strácajú svoju vieru v skutočného Boha, pretože už ani v kláštoroch nestretávajú svätcov – hlboko ponorených v Bohu ukazujúcich skutočný zmysel života... Je to kritické slovo na mňa, na teba, na nás... No zmeniť to môžem len ja, len ty, len každý sám – v prebudení sa zo sna samostatnosti do reality plnej závislosti na Ňom - na Jeho starostlivej láske.

Andrej sa ukázal v kláštore ako veľmi spoľahlivý pracovník a nakoniec chceli, aby robil šoféra jednému kňazovi. Problém bol v tom, že nemal nijaký vodičák. A tak mu dali peniaze na cestu domov, nech si tam vybaví vodičský preukaz a vráti sa späť do kláštora pracovať. A tak sa vrátil domov, všetko vybavil, a keď sa už ocitol na stanici, z ktorej mal odcestovať späť do kláštora, uvidel tam mladého muža – ubiedeného, špinavého, smutného... „Čo sa stalo?“ – spýtal sa... „Aaale, znova oklamáný, okradnutý... ako to u nás býva teraz už všade. Chcem domov – na Kaukaz, ale už nemám nič... zdochnem tu, ďaleko od rodiny, ďaleko od všetkých...“ – odvetil mladý človek.

Keď to Andrej počul, ozvala sa v ňom široká ruská duša schopná všetkého, len aby pomohla tomu, kto je v núdzi. Ako mi jeden Rus povedal: „Viete otec Robert, len aby ste trochu poznali, čoho je schopná ruská duša, počúvajte... Jednému človeku začal horieť dom v prostriedku noci. Aby sa zachránil, vyzliekol horiace veci zo seba a vybehol von. Keď ho takého skoro obhoreného uvidel sused, ktorý len čo pribehol v trenírkach zo svojho domu pomôcť, vyzliekol si svoje trenírky, dal ich mu, aby zakryl svoju nahotu a on sám holý utekal hasiť jeho dom. Viete, otec Robert, my v takých momentoch nemyslíme na seba, ale na toho, ktorý trpí a urobíme všetko, len aby sme mu pomohli.“ Tak aj Andrej, v situácii, keď ako sám hovorí mu bolo už všetko jedno, po tom, ako ho oklamala žena a ušla, ako ho oklamali v Moskve s robotou, dobili vlastní kamaráti a využívali v kláštore ako lacnú pracovnú silu za jedlo a strechu nad hlavou, urobil to, čoho by podľa mňa bol schopný málokto Európan, alebo ani jeden? Nuž, náš Andrej podišiel k okienku s lístkami a vrátil naspäť svoj lístok, za ktorý dostal späť peniaze. Za ne kúpil tomu biednemu mladému človeku aj sebe lístok na Kaukaz a sprevádzal ho až domov do jeho rodného mestečka. Tak to som bol v šoku, keď mi to Andrej povedal. A on sa len usmieval a

pokrčil plecami: „Takí sme my, Rusi... otec Robert. Mne už bolo naozaj všetko jedno... Chcel som mu jednoducho pomôcť.“

Tam kdesi poblízku si aj našiel robotu - kdesi po stavbách. Samozrejme, aj tam podvádzali, neplatili, klamali, využívali... A tak jemu aj pár kamarátom, ktorých našiel, jedni „veľmi seriózní“ známi odporučili veľmi dobre zaplatenú a spoľahlivú prácu na Kaukaze no kdesi za hranicami Ruska – kdesi v Južnej či akej Osetii. Bolo to nejaké divné, no akosi uverili a šli. Zaviezli ich tam a samozrejme, chceli od nich pasy, aby im vybavili dokumenty na prácu. No a potom do roboty. Na konci dňa, keď sa pýtali na svoje pasy, tak im surovo vynadali a povedali, že nijaké pasy nebudú, že sa oficiálne stali otrokami svojho pána, ktorý za nich zaplatil pekné peniaze tomu, kto mu ich priviezol z Ruska.

Až vtedy Andrej precitol a uvedomil si, do akej kaše sa to namočil. A tak z kláštora odišiel len vybaviť si vodičský preukaz, a nakoniec cestou necestou prišiel o svoju slobodu. Už počul o tom, že v tomto štátiku, ktorého suverenitu uznáva len niekoľko štátov sveta medzi nimi tuším aj Rusko, ešte stále panuje stredovek, že tam ešte stále možno žiť ako otrok niekoho, ktorý nemá právo na nič, je úplným majetkom svojho pána, ktorý si s ním môže robiť, čo chce. No neveril tomu, že takéto niečo je v tejto dobe ešte stále možné. Nuž bolo a pocítil to poriadne na svojej koži. Ako? Keď po niekoľkých dňoch prišiel k svojmu novému „pánovi“ popýtať si pas, zistil, že urobil veľkú chybu. Pán za hrubých nadávok ako na psa sa na neho oboril aj so svojim gorilami, že čo si to dovoľuje, a dobili ho tam tak, že niekoľko týždňov sám seba nespoznával, keď sa pozeral do zrkadla. „Odkiaľ si myslíte, že mám také jazvy po celej tvári, otec Robert?“-smutno mi povedal Andrej a pozrel priamo do očí... Sklopil som ich... „Len pred nedávnom tam našli zabitých dvanásť ľudí v jednom hrobe“-pokračoval Andrej, „jedenásť z nich boli otroci. Boli to otroci svojho pána, ktorých spolu s ním surovo mučili a zabili pri vybavovaní si účtov medzi pánmi. Počul som o takých udalostiach aj pred tým, preto som sa niekoľkokrát pokúšal utiecť– bolo to asi 5 krát. Na piaty krát sa mi to podarilo. No zakaždým, keď ma chytili, dobili ma tak pred druhými, že som sa dokrvavený a dodrúžganý nemohol hýbať... Tak, otec Robert, tak ešte stále žijú ľudia...“ – s výčitkou v očiach sa pozeral do mojich... Viem, nedokážem si ani len predstaviť, cez aké peklo musel tento chlap prejsť, aby sa dostal opäť na slobodu, ktorá mu dávno patrila, a o ktorú prišiel dôverujúc pašerákom ľuďí, ktorí na jeho hlúposti a dôverčivosti dobre zarobili.

Už neviem, ako dlho utekal, kde sa skrýval, ako sa vlastne dostal opäť do Ruska – to bude asi nabudúce dlhá história, o nej pomlčal. Spomenul iba, že nakoniec keď sa už túlal v Rusku po dedinkách a cestách nemajúc ani rubľa v kapse spoliehajúc sa na dobrotu ľudí, v jednom z áut, ktoré mu zastavili sa zrazu objavili „príšery“. No, poviem to tak, lebo inak sa to nazvať nedá. Z auta, ktoré zastavilo, akoby ho chcelo zobrať, sa vyrútili mladí chalaniská – tínedžeri – a vidiac, že je to bezdomovec, „príšerne“ sa s ním „zahráli“... Dokopali, dobili a dolámali ho čímsi v ich rukách, a možno by aj zabili, keby nie iných áut, ktoré sa zastavili, aby pomohli... V nemocnici,

kde ho zaviezli, sa dlho ohriať nemohol, pretože to chceli riešiť cez políciu, a polícia ho hľadala – ževraj aj niektorí z nich na tých miestach sú zapletení do obchodu s otrokmi. Akurát mu stihli dať barly, na ktorých sa akosi odplazil.

Naveľa naveľa sa nakoniec dostal späť do toho kláštora, v ktorom predtým pracoval. Keď k nemu prišiel ten, čo ho predtým najímal do práce, netváril sa moc prívetivo. Keď prosil o pomoc, žeby potreboval zostať pár dní či týždňov v kláštore, mních súhlasil, no keď vchádzali do kláštora a Andrej vybral svoje barly a chrámajúc ledva šiel za ním, mních, ktorý to zbadal, zrazu zastavil a začal sa vyhovárať: „No vieš, my teraz nemôžeme, no vieš, hlavný mních kláštora nám zakázal prijímať chorých, my potrebujeme zdravých ľudí a ty si chorý... Tu máš pár rubľov a chod’.“ „No ja nemám kam ísť... Aspoň na pár dní.“-prosil Andrej. „Nie nie nie... nedá sa...“ – bola odpoveď mnícha a mohol prosiť koľko chcel, musel odísť. Zamrzelo ho, že kláštor, ktorému toľko slúžil, mu aspoň kvôli tejto jeho službe odmietol pomôcť... „A ževraj kláštor, kde sa v prvom rade starajú o chudobných a biednych... Áno, kedysi to tak možno bolo... teraz je to už len rozprávka...“ – smutne poznamenal Andrej.

A tak sa nakoniec dostal do Moskvy. Tam zistil, keďže nemal žiadne dokumenty – jednalo sa hlavne o pas, že v Moskve existujú Sestry Matky Terezy, ktoré pomáhajú takým bezdomovcom ako on aj s dokumentami. A tak k nim prišiel a poprosil o pomoc. Tu u sestier sme sa stretli. No kým sme sa nestretli na tábore a neporozprávali, nepoznal som ho bližšie, pretože bol vždy veľmi tichý.

Teraz, po tábore so sestrami, je to už iné. Sme veľmi dobrí priatelia. Kto vie, čo sa ešte z tohoto priateľstva vyvinie... Každý pondelok poobede, keď tam chodievam na katechézy pre nich, Andrej tam vždy sedel a počúval veľmi pozorne. Teraz sa začal po tábore viac pýtať, viac chce poznať Boha... Hovorí, že nikde tak s ním žiadny kňaz a rehoľné sestry nerozprávali ako s normálnym seberovným človekom, ako práve v dome Sestier Matky Terezy... Práve nedávno sa pýtal, čo by všetko mal urobiť, aby sa mohol spovedať a prijímať Eucharistiu v Katolíckej cirkvi. Samozrejme sa vždy snažíme presvedčiť pravoslávnych veriacich, aby chodievali na spoveď i na prijímanie ku pravoslávnyim kňazom do svojich kostolov. No Andrej povedal: „Vy chápete, prečo ja do pravoslávneho kostola už nevstúpim ani spovedať sa tam nepôjdem. Zažil som príliš veľa, videl som príliš veľa na to, aby som veril, že tam je Kristus...“

Tak som sa len ticho modlil, aby u nás katolíkov nielen on, ale mnohí iní nestratili vieru pozerajúc na nás – kňazov, či rehoľníkov, nestratili presvedčenie, že s nami je skutočný živý Kristus... a že ich môžeme a máme šancu k nemu aj naozaj priviesť... No k tomu sa musí pozrieť na svoj život každý z nás – nielen my kňazi a rehoľníci, ale aj my všetci – veriaci katolíci. Pozerajúc na nás, na náš spôsob života, jednaní s ľuďmi, na naše vzťahy, na naše hodnoty, o

Moskva 8 - Bezdomovci – Príbeh ozajstného otroka

Napísal Balek Robert

Nedeľa, 05 August 2012 19:45

ktoré bojujeme – môžu ľudia vidieť Kristov spôsob života, Kristovo jednanie s ľuďmi, jeho hodnoty? Môžu v tebe, vo mne cítiť tak veľmi blízko samého Krista a jeho lásku, odpustenie, prijatie? Ak áno, gratulujem ti... Ak v pravde pozrieš a povieš úprimne: „Žiaľ, nie...“ – si na najlepšej ceste s Jeho pomocou to zmeniť. Nemeškaj však ani minútu. Možno už o pár chvíľ stretneš niekoho, koho viera v Boha visí na vlásku – na tvom príklade, tvom pohľade, tvom odpustení, odvážnom postavení sa za neho proti všetkým, ktorí ho odsudzujú a neprijímajú... možno to nebude celkom cudzí človek, ktorého zachrániš a on sa nestratí naveky... možno to bude tvoj muž, tvoja žena, tvoj otec, mama, brat, sestra, syn, dcéra... spolupracovník... priateľ... Všetci hľadajú pravého Boha – LÁSKU... Nájdú ho v tebe?

P. Robert Balek SVD